

POSTANOWIENIE

Dnia 10 września 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Leszek Bielecki

w sprawie z odwołania E. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością
w T. i M. M.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w Zabrzu
z udziałem Prokuratora Okręgowego w Katowicach
o podleganie ubezpieczeniom społecznym,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 10 września 2024 r.,
skargi kasacyjnej M. M. od wyroku Sądu Apelacyjnego
w Katowicach z dnia 4 kwietnia 2023 r., sygn. akt III AUa 2660/20,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od skarżącej na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrzu kwotę 240 zł (dwieście czterdzieści złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego wraz z ustawowymi odsetkami za czas po upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia do dnia zapłaty.**

Sąd Apelacyjny w Katowicach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
wyrokiem z 10 września 2023 r., III AUa 2660/20, oddalił apelację odwołującą się

M. M. od wyroku Sądu Okręgowego w Katowicach z 14 października 2020 r., XI U 432/20, oddalającego odwołania płatnika składek E. sp. z o.o. w T. oraz odwołującej się od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Zabrzu z 18 lutego 2020 r. stwierdzającej, że odwołująca jako pracownik płatnika składek od 4 stycznia 2013 r. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu.

Odwołująca zaskarżyła powyższy wyrok w całości skargą kasacyjną. We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca sformułowała zagadnienia prawne: 1/ czy działanie organu poprzez wydanie decyzji [...] z dnia 2020.02.18 dotyczącej okresu ubezpieczenia od 2013 r. oraz dokonywane przez organ i Sąd interpretacje przepisów prawa materialnego kodeksu spółek handlowych wbrew ich literalnemu brzmieniu są zgodne z zasadami demokratycznego państwa prawa w tym zasadą sprawiedliwości społecznej, działania organów w granicach prawa?, 2/ czy przepis art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, który stanowi powinien znaleźć zastosowanie w przedmiotowej sprawie? Dodatkowo skarżąca wskazała na potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości i konieczność rozstrzygnięcia „czy wydanie decyzji przez organ na podstawie art. 83 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych nie powoduje powstania obowiązku a jedynie potwierdza ten obowiązek wynikający z przepisów prawa”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o wydanie postanowienia w przedmiocie odmowy przyjęcia skargi do rozpoznania oraz o zasądzenie na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna nie zasługiwała na przyjęcie do merytorycznego rozpoznania.

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub

wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

W razie powołania przesłanki przedsądu jaką jest występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych lub potrzeba uzyskania wykładni spornych przepisów prawa, przeto obowiązkiem skarżącego jest wywiedzenie i uzasadnienie występujących w sprawie problemów w sposób zbliżony do tego, jaki przewidziany jest przy przedstawianiu zagadnienia prawnego przez sąd odwoławczy na podstawie art. 390 k.p.c. (postanowienie Sądu Najwyższego z 9 maja 2006 r., V CSK 75/06, LEX 1102817). Sformułowanie zagadnień prawnych powinno zatem odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisów, które nie poddają się jednoznacznej wykładni, a ich wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Równocześnie zadaniem Sądu Najwyższego jako najwyższego organu sądowego Rzeczypospolitej Polskiej nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania dla osiągnięcia celu ujednolicenia praktyki stosowania przepisów prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147; z 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Ponadto, istotne zagadnienie prawne czy potrzeba wykładni przepisów nie występują, jeżeli Sąd Najwyższy w określonej kwestii wyraził pogląd we wcześniejszym orzecznictwie, a nie zachodzą okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383; z 12 grudnia 2008 r., II PK 220/08, LEX nr 523522 oraz z 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP - wkładka 2003 nr 13, poz. 5).

Tymczasem wnosząc o przyjęcie skargi kasacyjnej autorka skargi nie sformułowała w sposób prawidłowy powołanych wyżej przesłanek. Kwestie istotne dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy doczekały się utrwalonej, jednolitej wykładni. Wspólnik, który ma większościowe udziały w spółce z ograniczoną

odpowiedzialnością nie może korzystać z ubezpieczenia społecznego jako pracownik (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 3 lipca 2011 r., I UK 8/11, OSNP 2012 nr 17-18, poz. 225, LEX nr 1043990 oraz z 11 września 2013 r., II UK 36/13, LEX nr 1391783). Z tym stanowiskiem nie koliduje możliwość pracowniczego ubezpieczenia wspólników wieloosobowych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością na stanowiskach członków zarządu (por. uchwała Sądu Najwyższego z 8 marca 1995 r., I PZP 7/95, OSNAPIUS 1995 nr 18, poz. 227). Jednak, gdy udział w kapitale zakładowym spółki innych wspólników pozostaje iluzoryczny, to w orzecznictwie Sądu Najwyższego nie aprobuje się czynności zmierzających do wykreowania więzi pracowniczej, pozbawionej jednocześnie jej immanentnych cech z racji połączenia pracy i kapitału (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 7 kwietnia 2010 r., II UK 177/09, LEX nr 599767; z 3 sierpnia 2011 r., I UK 8/11, LEX nr 1043990). Sąd Najwyższy wskazał również, że większościowy udziałowiec dwuosobowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, będący jej jednoosobowym zarządem, mający 99 spośród 100 udziałów tej spółki, nie może być uznany za jej pracownika dlatego, że prowadzi to do sytuacji, w której społeczny status wykonawcy pracy staje się dla danej osoby jedynie funkcjonalnym elementem jej statusu właściciela spółki, służąc jej kompleksowej obsłudze, a więc do sytuacji, w której dochodzi do swoistej symbiozy pracy i kapitału, sprzecznej z aksjologią prawa pracy i prawa ubezpieczeń społecznych, opartą co do zasady na założeniu oddzielania kapitału oraz pracy. Jedyny lub niemal jedyny wspólnik nie podlega zatem pracowniczemu ubezpieczeniu społecznemu (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z 5 marca 2020 r., III UK 82/19, LEX nr 3168960 lub postanowienie z 22 czerwca 2021 r., II USK 186/21, LEX nr 3317270).

Wobec niewykazania przez skarżącego istnienia wskazanych przesłanek przysądu, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł o odmowie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania. O kosztach postępowania kasacyjnego orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

[SOP]

[a!]

